

KULTTUURIN JA KULTTUURI- MATKAILUN EDISTÄMISOHJELMA

Sisällys

Taustaa	4
Ohjelman tavoite	4
Ohjelman visio	5
Tavoitteet vision saavuttamiseksi	5
Seuranta, mittarit ja päivitys	7
LIITE 1: Toimeenpano ja vaikutukset	8
LIITE 2: Taustamateriaali	14

Taustaa

Kaupungin strategiasta johdetaan lakisäätelien ohjelmien lisäksi kaupungille vapaaehtoisia ohjelmia, kuten kulttuuripoliittinen ohjelma, matkailun action plan ja saaristo-ohjelma. Kulttuuripoliittinen ohjelma oli laadittu vuosille 2017–2020 ja matkailun action plan vuosille 2014–2020. Itä-Uudenmaan saaristo-ohjelma oli Loviisan ja Porvoon kaupunkien sekä Sipoon kunnan yhteinen kehittämissasiakirja vuosille 2012–2016.

Kaupunginhallitus (10.2.2020 § 29) perusti monialaisen työryhmän (liite 2) valmistelemaan ehdotusta kaupunginhallitukselle kyseisten vapaaehtoisten ohjelmien yhdistämiseksi marraskuun 2020 loppuun mennessä.

Ohjelman tavoite

Kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelma tukee kaupungin strategiaa ja muita ohjelmia, kuten saaristo- ja vesistöalueiden valtakunnallista kehittämissiiselmää . Saaristo-ohjelman yksi kärkiteemoista on saaristokulttuuri kulttuurimaisemineen. Saaristo tuottaa hyvinvointia koko yhteiskunnalle. Kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelman sisältö huomioidaan laadittavassa elinvoimashjelmassa. Elinvoimashjelma ottaa kantaa elinkeinokehittämiseen, yritysnaökulmaan ja matkailuun elinkeinona.

¹ Valtakunnallinen saaristo-ohjelma päättyi vuoden 2019 lopussa. Valtioneuvoston saaristoasian neuvottelukunta laati vuoden 2020 aikana saaristo- ja vesistöalueiden valtakunnallisen kehittämissiiselmän vuosille 2020-2023 nimeltä Ihmisten saaristo, jonka maaja metsä talousministeriö julkaisi lokakuussa 2020.

Tämän edistämishjelman pohjana on vakiintuneiden määritelmien käyttö. Lyhyet määritelmät löytyvät ohjelman liitteestä (liite 2).

Ohjelman visio

Loviisan kaupungin kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelman visio huomioi kaupungin historian, mutta viittaa myös uuteen ja rikkaaseen elämys- ja kulttuuritarjontaan; kulttuuritarjonta voi olla hyvin nykyaikaista ja antaa uudenlaisia elämyksiä, vaikka puitteet olisivat historialliset. Loviisan historia käsittää koko kunnan ja kylien historian. Historiaa hyödyntämällä voi kertoa Loviisasta lukuisia tarinoita ja tehdä kaupunkia tunnetuksi, sillä Loviisassa on monia historiallisia kerrostumia, jotka ovat vielä nähtävillä. Kulttuuri kuuluu kaupungin peruspalveluihin. Kulttuuri osana arkea tuottaa hyvinvointia ja onnistumisen kokemuksia niin tapahtumista, taideaktiviteeteistä, luonnosta, paikallisesta elämäntavasta ja ruuasta kuin kulttuuriperinnöstä, käyntikohteista, arkkitehtuurista ja designista.

Loviisan tunnettavuuden lisäämiseksi ja tiedon ylläpitämiseksi tarvitaan pitkäjänteistä työtä. Hurmaamisen tarkoituksena on luoda myönteisiä tunnetiloja, sillä tunnetila saa asiat palautumaan helpommin mieleen. Elämysten ja kulttuuritarjonnan avulla luodaan yhteisöllisyyttä. Kulttuuritarjonnan rikkaus ja elämykset tukevat paikallidentiteettiä, mutta antavat sijaa myös ulkopuolisille. Työryhmän tavoitteena on ollut luoda lyhyt ja helposti muistettava tulevaisuuden kuva:

Historiallinen Loviisa hurmaa elämyksillä ja kulttuuritarjonnallaan.

Tavoitteet vision saavuttamiseksi

Tavoitteet vision saavuttamiseksi toteutetaan yhteistyössä kaupungin museo-, kirjasto-, yleisten kulttuuri- sekä kulttuurimatkailupalveluiden kanssa.

- Museot vaalivat, kertaavat ja jäsentävät kulttuuriperintöämme sekä auttavat meitä ymmärtämään nykypäivää ja ympäröivää maailmaa.
- Kirjastot ovat tärkeitä paikallisia tieto- ja kulttuurikeskuksia, ja ne ovat kaikille avoimia kohtaamispaikkoja. Kirjastot ylläpitävät laadukkaita kokoelmia.
- Kulttuuripalvelut kaikissa muodoissaan lisää hyvinvointia, edistää yhteenkuuluvuutta sekä tarjoaa elämyksiä elämän kaikissa vaiheissa. Kulttuuri on osa ihmisten arkea.
- Kulttuurimatkailun tavoite on tuoda kulttuuripalvelut ja matkailijat lähemmäksi toisiaan, sillä kulttuuripalvelut lisäävät vetovoimaa, ja edistävät siten matkailun kasvua.

² Vision avulla pyritään luomaan kuva tulevaisuudesta, joka vetoaa sekä ajatteluun että tunteisiin. Visio on jotakin, jonka yksilö haluaa saavuttaa ja joka innostaa häntä, visio on eräänlainen unelma.

1. KULTTUURI EDISTÄÄ LOVIISALAISTEN HYVINVOINTIA

- Tarjotaan elämyksiä.
- Tarjotaan toimintaedellytyksiä taiteen tekijöille.
- Tuetaan ja edistetään harrastusmahdollisuuksia.
- Turvataan laadukas taito- ja taideaineiden opetus.
- Noudatetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa.
- Huomioidaan kaikki ikäluokat.
- Huomioidaan kaupunkikuvassa julkisen taiteen merkitys viihtyvyydelle.
- Tehdään aktiivista lukutaitotyötä; edistetään lukutaitoa ja kirjallisuuden tuntemusta.

2. JOKAINEN ON OSA LOVIISALAIUUUTTA

- Lähiympäristöstä ja -kulttuurista levitetään myönteistä tietoisuutta aina varhaiskasvatuksesta lähtien.
- Luodaan ja tarjotaan mahdollisuuksia tekemiseen, osallistumiseen ja innostumiseen.
- Lisätään yhteisöllisyyttä tuomalla kulttuuri osaksi kaupunkilaisten arkea.
- Tarjotaan kaikille pääsy mukaan toimintaan.

3. LOVIISAN HISTORIASTA AMMENNETAAN PAIKALLISIDENTITEETTIÄ

- Perinteitä ylläpidetään ja nostetaan esille tapahtumissa. Tapahtumat elävöittävät aluetta ja paikallistaloutta.
- Uusi ja kehittyvä elää rinta rinnan arvokkaan rakennusperinnön kanssa.
- Loviisalaisuus tarkoittaa kielten luovaa ja luontevaa sekoittumista.
- Lapsia ja nuoria tutustutetaan omaan kulttuuriperintöönsä ja sen hyödyntämiseen.
- Kulttuuriperintökasvatuksessa tunnistetaan ja huomioidaan myös perinteinen saaristokulttuuri.

4. LOVIISAA TEHDÄÄN TUNNETUKSI

- Tuotteistetaan valittuja kulttuuritapahtumia sekä käyntikohteita matkailijoita houkutteleviksi kokonaisuuksiksi.
- Kiinnitetään jatkuvaa huomiota palveluiden saatavuuteen ja ajantasaiseen tietoon.
- Loviisan historia ja tämä päivä tuodaan esille hyödyntämällä mielenkiintoisia tarinoita ja paikkoja.
- Tuodaan esille kaupungin taideaktiiviteetteja ja paikallista elämäntapaa sekä muun muassa luontoa ja ruokaa.

Seuranta, mittarit ja päivitys

Tarkempi toimenpidesuunnitelma on tämän ohjelman liitteenä (liite 1). Loviisan kaupungin talousarviossa määritellään kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishojelman tavoitteiden mukaiset tarkemmat mitattavat toimenpiteet vuosittain. Kaupunginvaltuusto seuraa talousarvion etene- mistä muun muassa vastualueiden kokonaistoteuman kautta osavuo- sikatsauksella ja tilinpäätöksessä. Hyvinvointilautakunta, elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta sekä kaupunginhallitus käsittelevät vähintään kerran vuodessa kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishojelmaa. Edistämishojelmaa voidaan hyödyntää niin paikallisen kuin kansainvälisen tason yhteistyössä.

***VISIO: Historiallinen
Loviisa hurmaa
elämyksillä ja
kulttuuritarjonnallaan.***

KULTTUURIN JA KULTTUURIMATKAILUN EDISTÄMISOHJELMA, LIITE 1

Toimeenpano ja vaikutukset

Kulttuuripalvelut

Johtaja ja päällikkö

YLEISET KULTTUURIPALVELUT Kulttuurituottajat
KIRJASTOPALVELUT Kirjastojohtaja + henkilöstö
MUSEO Museointendentti + assistentti

KULTTUURIMATKAILU
Kulttuuri- ja
matkailukoordinaattori

Matkailu ja
matkailijat

KULTTUURIKASVATUS:
Neuvolat »
Varhaiskasvatus »
Peruskoulu »
Toinen aste

Lapset & nuoret
Aikuiset
Seniorit
Erityisryhmät

Kulttuuri- ja taidekasvatus » Mahdollistaminen & osallistaminen » Perinteet & kotiseutu » Kiinnostavuus & vetovoimaisuus

Tavoitteet:

1. Kulttuuri edistää
loviisalaisten hyvinvointia

2. Jokainen on
osa loviisalaisuutta

3. Loviisan historiasta
ammennetaan paikallis-identiteettiä

4. Loviisaa
tehdään tunnetuksi

Viihtyvyyttä &
pito- ja vetovoimaisuus
(Houkuttelevat palvelut)

Hyvinvoiva ja
aktiivinen loviisalainen
(Saavutettavat palvelut)

Elävät kylät, elävä
kaupunki, elävä saaristo
(Kiinnostavat alueet)

Elinkeinoja,
luova talous, työpaikkoja
(Kestävä kulttuuri ja matkailu)

Uusia
asukkaita

Kulttuurin alat ja luovat alat synnyttävät uusia paikallisia keskittymiä ja vetävät puoleensa kulttuurimatkailua, sekä kehittävät talouden muiden sektoreiden tuottavuutta ja kilpailukykyä. Taiteellinen ja kulttuurinen toiminta tuottaa vaikutuksia talouteen myös ennaltaehkäisemällä yhteiskunnallisten ongelmien hoitamisesta syntyviä kustannuksia. (Kulta ry & Sitra)

Tuloja

Tavoite

1. KULTTUURI EDISTÄÄ LOVIISALAISTEN HYVINVOINTIA

- Tarjotaan elämyksiä.
- Tarjotaan toimintaedellytyksiä taiteen tekijöille.
- Tuetaan ja edistetään harrastusmahdollisuuksia.
- Turvataan laadukas taito- ja taideaineiden opetus.
- Noudatetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa.
- Huomioidaan kaikki ikäluokat.
- Huomioidaan kaupunkikuvassa julkisen taiteen merkitys viihtyvyydelle.
- Tehdään aktiivista lukutaitotyötä; edistetään lukutaitoa ja kirjallisuuden tuntemusta.
- Kirjastoilla on tarkoituksenmukaiset ja saavutettavat tilat.

Toimenpiteet

- Järjestetään juhlia (vuosittaiset kalenteri-juhlat), tapahtumia, luentoja ja työpajoja.
- Edistetään ja tuetaan niin harrastajien kuin ammattilaisten näkymistä ulospäin.
- Huolehditaan taiteilijoiden toimintaedellytyksistä tarjoamalla toiminnalle kohtuuhintaisia tiloja, ja mahdollistetaan taiteen monipuolinen näkyminen kaupunkikuvassa.
- Kulttuurikasvatussuunnitelma tavoittaa kaikki varhaiskasvatus- ja peruskoulukäiset loviisalaiset.
- Turvataan taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten -kansalaisopisto, musiikkiopisto, tanssiopisto -toimintaedellytykset.
- Senioritoimintayhteistyötä toimijoiden välillä jatketaan. Parannetaan saavutettavuutta ja kehitetään uusia tavoittamisen tapoja. Nuori Kulttuuri -toimintaa jatketaan ja kehitetään aktiivisemmin yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa.
- Hyödynnetään yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.
- Julkisen taiteen lisääminen Loviisan kaupunkikuvaan kuuluu kaupungin museon tavoitteisiin.
- Annetaan asiantuntija-apua alueen vapaaehtoisvoimin toimiville museoille ja järjestöille.
- Turvataan kirjaston resurssit lasten ja nuorten parissa tehtävälle työlle; kirjastot ovat kaikille avoimia kohtaamispaikkoja, ja niillä on tärkeä tehtävä lasten lukuinnon edistämässä. Lukeminen on sivistyksen, hyvinvoinnin ja tasa-arvoisen yhteiskunnan edellytys.
- Turvataan kirjastojen tarkoituksenmukaiset ja saavutettavat tilat.

Seuranta

(Mittarit määritellään talousarviossa)

- Seuranta: tapahtumien määrä, laatu, toteutumispaikka, kävijätilastot (vanhat/uudet kävijät), taidehankinnat, avustukset.
- Noudatetaan kulttuurikasvatussuunnitelmaa ja seurataan sen toteutumista.
- Lukutaidon seuranta lukutaitotutkimuksen ja kouluista saadun palautteen avulla.
- Tilojen käyttö
- Seurataan taiteen prosenttiperaattien toteutumista kaavoituksessa ja rakennushankkeissa.

Tavoite

2. JOKAINEN ON OSA LOVIISALAISUUTTA

- Lähiympäristöstä ja -kulttuurista levitetään myönteistä tietoisuutta aina varhaiskasvatuksesta lähtien.
- Luodaan ja tarjotaan mahdollisuuksia tekemiseen, osallistumiseen ja innostumiseen.
- Lisätään yhteisöllisyyttä tuomalla kulttuuri osaksi kaupunkilaisten arkea.
- Tarjotaan kaikille pääsy mukaan toimintaan.

Toimenpiteet

- Jaetaan kulttuuriavustuksia.
- Tarjotaan tiloja ja työtilaisuuksia taiteilijoille ja muille kulttuurin harjoittajille.
- Järjestetään keskustelutilaisuuksia ja kuulemisia; osallistetaan kaupunkilaisia suunnitteluun.
- Parannetaan saavutettavuutta; huomioidaan maantieteellinen, fyysinen, kielellinen ja digitaalinen saavutettavuus.
- Kirjaston tilat ovat helposti saavutettavat, ja niiden avulla taide tuodaan julkiseen ja saavutettavaan tilaan. Kirjastoja on eri puolilla Loviisaa.
- Museoon on vapaa pääsy yhtenä päivänä viikossa, ja museon digitaalista kokoelmaa laajennetaan jatkuvasti.
- Museo ja kirjasto tarjoavat ilmaisia opastuksia koulu- ja päiväkotiryhmille sekä tuottavat oppimateriaalia ja tarjoavat oppimisympäristöjä.

Seuranta

(Mittarit määritellään talousarviossa)

- Tapahtumien määrä, yleisö, tapahtumajärjestäjät, tapahtumapaikat, kävijätilasto, kielet, toteuttamisympäristö (verkkoympäristö tms.)
- Saavutettavuustietojen kirjaaminen
- Jaettavat avustukset, niiden käyttö ja vaikutus
- Kyselyt ja kuulemiset

Tavoite

3. LOVIISAN HISTORIESTA AMMENNETAAN PAIKALLISIDENTITEETTIÄ

- Perinteitä ylläpidetään ja nostetaan esille tapahtumissa. Tapahtumat elävöittävät aluetta ja paikallistaloutta.
- Uusi ja kehittyvä elää rinta rinnan arvokkaan rakennusperinnön kanssa.
- Loviisalaisuus tarkoittaa kielten luovaa ja luontevaa sekoittumista.
- Lapsia ja nuoria tutustutetaan omaan kulttuuriperintöönsä ja sen hyödyntämiseen.
- Kulttuuriperintökasvatuksessa tunnistetaan ja huomioidaan myös perinteinen saaristokulttuuri.

Toimenpiteet

- Kehitetään kotiseututyötä ja tiivistetään yhteistyötä toimijoiden kesken.
- Loviisan kaupungin museo on tärkeä tekijä paikallisidentiteetin vahvistajana. Näyttelyiden lisäksi museo tuottaa digitaalista aineistoa, tapahtumia, palveluita kouluille ja päiväkodeille ja osallistuu kulttuuriympäristö- ja kotiseututyöhön sekä kaupungin kehittämiseen.
- Museo on kaupungin oma muisti, joka auttaa meitä löytämään historian ympäriltämme.
- Seniorityötä hyödynnetään muistojen, historian ja tarinoiden löytämiseksi ja tallentamiseksi.
- Kirjasto ylläpitää kotiseutukokoelmaa.
- Hyödynnetään monipuolisia tapahtumaympäristöjä (keskusta – kylät, uusi – vanha, saaristo – maaseutu), etsitään mielenkiintoisia yhdistelmiä.
- Erilaiset kulttuuritaitajat ja -tietäjät vierailevat kouluissa ja päiväkodeissa.
- Tuodaan historiaa esille uusilla tavoilla.
- Kaksikielisyys osa kulttuuriperimää; turvataan kaksikieliset palvelut, kaksikielinen tapahtumatarjonta ja kaksikielinen viestintä.

Seuranta

(Mittarit määritellään talousarviossa)

- Seuranta: tapahtumien määrä, paikat, kävijät
- Verkostoituminen, seminaareja, kotiseututyön uudet toimijat.
- Digitalisoitu ja tallennettu aineisto

Tavoite

4. LOVIISAA TEHDÄÄN TUNNETUKSI

- Tuotteistetaan valittuja kulttuuritapahtumia sekä käyntikohteita matkailijoita houkutteleviksi kokonaisuuksiksi.
- Kiinnitetään jatkuvaa huomiota palveluiden saatavuuteen ja ajantasaiseen tietoon.
- Loviisan historia ja tämä päivä tuodaan esille hyödyntämällä mielenkiintoisia tarinoita ja paikkoja.
- Tuodaan esille kaupungin taideaktiviteetteja ja paikallista elämäntapaa sekä muun muassa luontoa ja ruokaa.

Toimenpiteet

- Nostetaan esille houkuttelevia elämyskokonaisuuksia sekä kulttuuri- ja taideaktiviteetteja.
- Luodaan ja ylläpidetään yhteistyöverkostoja kulttuuri- ja matkailutoimijoiden välillä.
- Kehitetään, yhtenäistetään ja selkeytetään tiedottamista kaupunkilaisille hyödyntäen monipuolisesti eri kanavia.
- Tehostetaan tiedottamista ulospäin: matkailijoille, vierailijoille ja alan toimijoille.
- Museo tuottaa kiinnostavia näyttelyitä ja ylläpitää arvokkaita kohteita. Hyödynnetään museokorttiverkoston palveluita, jotka tuovat valtakunnallista näkyvyyttä. Museo tiedottaa myös alueen muista kohteista ja kulttuuriympäristöistä muun muassa sosiaalisessa mediassa.

Seuranta

(Mittarit määritellään talousarviossa)

- Loviisan kulttuurimatkailun tunnettavuuden lisääntyminen
- Verkostot
- Näkyvyys mediassa
- Vierailija- ja osallistujatilastot
- Uutiskirjeen tilaajat, some-seuraajat
- Kyselyt ja kuulemiset

KULTTUURIN JA KULTTUURIMATKAILUN EDISTÄMISOHJELMA, LIITE 2

***Kulttuurin ja kulttuurimatkailun
edistämishjelman suhde lainsäädäntöön***

Kulttuurin ja kulttuurimatkailemisen edistämishankkeen suhde lainsäädäntöön

Suomen perustuslain (1999/731) mukaan julkisen vallan on turvattava jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä (16. § 2 mom.). Tämän voidaan katsoa tarkoittavan muun muassa taiteellista toimintaa ja taiteesta nauttimista hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi kuntien kulttuuritoiminnasta yksityiskohtaisten perusteluiden 2. §:n (HE 195/2018 vp) mukaan.

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta

Kulttuuripalvelujen järjestäminen on kunnan lakisäätötehtävä ja sitä säätelee 1.3.2019 voimaan tullut laki kuntien kulttuuritoiminnasta (Kuntaliitto 2019). Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

1. edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä
2. luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle
3. edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa
4. tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen
5. edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa
6. edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa
7. edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Kunnan tulee ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja voimavarat sekä eri väestöryhmien tarpeet. Kunta voi järjestää kulttuuritoiminnan itse taik-

ka yhteistyössä toisten kuntien kanssa tai muulla tavoin. Kuntien kulttuuritoiminnan järjestämisessä tulee olla riittävää ja monipuolista asiantuntijaosaamista.

Kunnan tulee kulttuuritoimintaa järjestäessään ottaa huomioon toiminta, joka perustuu yleisistä kirjastoista annettuun lakiin (1492/2016), taiteen perusopetuksesta annettuun lakiin (633/1998), museolakiin (729/1992), teatteri- ja orkesterilakiin (730/1992) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998). (Finlex 2019)

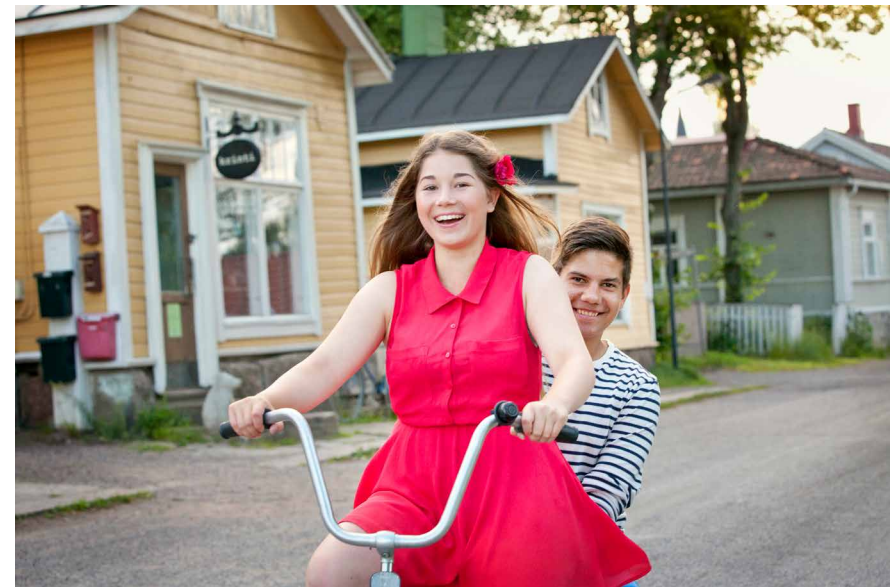
Kulttuurin merkitys ja hyöty

Kulttuurilla ja siihen liittyen taiteella on moniulotteinen merkitys ihmisten elämässä ja yhteiskunnassa. Kulttuuri ja taide liittyvät kokonaisvaltaisesti yksilöiden elämään ja hyvinvointiin sekä yhteisöjen ja koko yhteiskunnan toimintaan. Kulttuurilla ja taiteella on itseisarvoinen merkitys, ihmisten yksilöllisiä kokemuksia ja elämyksiä rikastuttava ja elämänlaatua parantava merkitys, yhteisöjen identiteettiä, yhteenkuuluvuutta ja elinvoimaisuutta vahvistava merkitys sekä koko yhteiskuntakehitykseen vaikuttava merkitys niin sosiaalisesti kuin taloudellisesti. Kulttuurin ja taiteen hyödyt ovat sekä välittömiä että välillisiä. Suurin hyöty kulttuurista ja taiteesta saadaan, kun niihin liittyviä toimintoja edistetään sekä kulttuuripolitiikan keinoin että yhteistyössä muiden politiikka-alojen kanssa. (HE 195/2018 vp: Yleisperustelut, Johdanto.)

Suomessa valtio ja kunnat jakavat julkisen sektorin toimijoina päävastuun kulttuuripolitiikan kehittämisestä. Päävastuu ammattitaiteen tukemisesta kuuluu valtiolle. Alueilla toimivien kulttuuri- ja taidelaitosten toimintaa, kuten myös yleisiä kirjastoja ja taiteen perusopetusta, rahoittavat sekä valtio valtionosuusjärjestelmän kautta että kunnat verotuloillaan. Muutoinkin edellytysten luominen kulttuuritoimintaan kuuluu eri tavoin sekä valtion että kunnan tehtäviin.

Taiteilijat ja taide-, kulttuuri- ja muut järjestöt, erilaiset taiteen välittäjäorganisaatiot ja myös organisoitumattomat toimijat harjoittavat käytännön kulttuuritoimintaa. Useat yksityiset säätiöt ja yritykset tukevat kulttuuria ja taidetta. (HE 195/2018 vp: Yleisperustelut, Johdanto.)

Kuntien asukasmäärä ja väestörakenne ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat kulttuuritoiminnan ja palveluiden järjestämiseen. Väestön ikääntyminen lisää julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin tuottamien kulttuuripalveluiden kysyntää niin yleisesti kuin myös esimerkiksi hoitolaitoksissa. Lasten ja nuorten tasa-arvoisiin harrastusmahdollisuuksiin on tarpeen kiinnittää huomiota. Ihmisten lisääntyvä liikkuminen ja asuminen useammalla paikkakunnalla tarkoittaa esimerkiksi sitä, että vapaa-ajan asukkaat voivat olla kunnalle sekä kulttuuripalveluiden käyttäjiä että lisäresurssi kulttuuri- ja tapahtumapalveluiden toteuttamisessa. Maahanmuuttajien ja eri kieliryhmiin kuuluvien määrän lisääntyminen tuo mukanaan tarpeen tarkastella palvelujen järjestämisen tapoja ja sisältöjä uudella tavalla. (HE 195/2018 vp: Yleisperustelut, Nykytila.)

MÄÄRITELMIÄ

Kulttuuri ja kunnan kulttuuritoiminta

Usein kulttuuri-termillä on viitattu ainoastaan korkeatasoiisiin, merkittäviin henkisiin saavutuksiin, kuten taiteeseen; taustalla on ajatus siitä, että kulttuuri tarkoittaa yhteisön parhaita aikaansaannoksia. Kulttuurin käsite on kuitenkin paljon tätä laajempi ja viittaa jonkin yhteisön elämäntapaan ja maailmankuvaan, esimerkiksi nuorisokulttuuriin tai keskustelukulttuuriin. (Tieteen termipankki 2020.)

Hallituksen esityksen (HE 195/2018 vp: Lakiehdotus, 1 §) mukaan kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä. Kunnan kulttuuritoiminta käsittää yleisen ja muun kulttuuritoiminnan lisäksi muun muassa museo- ja näyttelytoiminnan, teatteri-, tanssi- ja sirkustoiminnan sekä musiikkitoiminnan. Kulttuuritoiminnan palveluvalikoima vaihtelee kuntien välillä. Kunnat voivat järjestää ja organisoida kulttuuritoimintaa kunnassa parhaaksi katsomallaan tavalla. (HE 195/2018 vp: 2.3 Nykytilan arviointi.)

Kulttuurimatkailun määritelmä

Kulttuurimatkailussa tuotetaan alueellisia ja paikallisia kulttuurin voimavaroja arvostaen matkailutuotteita ja -palveluja paikallisille ja alueen ulkopuolisille ihmisille, ja tarjotaan niitä liiketoiminnallisin perustein. Tavoitteena on luoda elämyksiä ja mahdollisuuksia tutustua kulttuuriin voimavaroihin, oppia niistä tai osallistua niihin. Näin vahvistetaan ihmisten identiteetin rakentumista, sekä oman että muiden kulttuurien ymmärrystä ja arvostusta. Kulttuurimatkailun voimavaroja ovat paikan henki sekä

kaikki ihmisen aikaansaama ja muokkaama tieteessä, taiteessa, teknologiassa ja elinkeinoissa. Visit Finlandin tuotesuosituksien 2021: <https://www.businessfinland.fi/492aef/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2021/vf-kulttuurimatkailun-tuotesuosituksien-2021.pdf>

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN KULTTUURIPOLITIIKAN TAVOITTEET

Opetus- ja kulttuuriministeriön (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020) kulttuuripolitiikan strategia ulottuu vuoteen 2025. Valtion strategiset tavoitteet ja tavoitteet ovat:

- **Luova työ ja tuotanto.** Taiteellisen ja muun luovan työn tekemisen edellytykset ovat parantuneet ja tuotannon ja jakelun muodot monipuolistuneet.
- **Osallisuus ja osallistuminen kulttuuriin.** Osallisuus kulttuuriin on lisääntynyt ja eri väestöryhmien erot osallistumisessa ovat kaventuneet.
- **Kulttuurin perusta ja jatkuvuus.** Kulttuurin perusta on vahva ja elinvoimainen.

Työryhmä ja edistämishjelmaa koskevat toimenpiteet

Kaupunginhallituksen perustama työryhmä valmisteli ehdotusta kulttuuripolitiisen ohjelman ja matkailun action planin yhdistämiseksi, ja ehdotus valmistui marraskuun 2020 lopussa. Ehdotuksen nimi on Kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelma. Edistämishjelma tukee kaupungin strategian lisäksi valtioneuvoston saaristoasian neuvottelukunnan vuoden 2020 aikana laatimaa saaristo- ja vesistöalueiden valtakunnallista kehittämissuunnitelmaa vuosille 2020–2023.

TYÖRYHMÄÄN KUULUIVAT:

- työryhmän puheenjohtajina kaupunginhallituksen puheenjohtaja Mia Heijnsbroek-Wiren ja hyvinvointilautakunnan puheenjohtaja Håkan Karlsson
- elinkeino- ja infrastruktuurilautakunnan sekä hyvinvointilautakunnan nimeämät jäsenet Satu Hämäläinen ja Håkan Karlsson
- Kirsi Kinnunen, sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja
- Leif Eriksson, kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen päällikkö
- Joakim Holmström elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja
- Sari Paljakka, elinkeinopäällikkö ja elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen vt. johtaja (nykyinen elinkeino- ja infrastruktuurikeskuksen johtaja)
- Tapani Häkkinen, kirjastonjohtaja
- Lilian Järvinen, matkailusihteeri (nykyinen kulttuuri- ja matkailukoordinaattori)
- Päivi Karppi, kulttuurituottaja.

Kutsuttuna asiantuntijana kuultiin museointendentti Ulrika Rosendahlia.

Työryhmä kokoontui yhteensä 16 kertaa. Tämän lisäksi pienempi, työntekijöistä koostuva valmisteleva työryhmä kokoontui kymmenen kertaa.

EDISTÄMISHJELMAA KOSKEVAT TOIMENPITEET

Kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelman tavoitteena on tarjota kaupungin kulttuuri- ja kulttuurimatkailutyölle pidemmän tähtäimen tavoitteet sekä periaatteet palvelujen tuottamiseen. Elinkeinopalveluiden vastuulle kuuluva matkailu ja luova talous on jätetty pois tästä edistämishjelmasta.

Edistämishjelman luonnoksesta kerättiin palautetta kaupunkilaisilta seuraavin tavoin:

- Järjestettiin yleisölle avoin keskustelutilaisuus Perinnekeskus Kuggomissa 19.9.2019.
- Toteutettiin Wepropol-kysely 26.11.–8.12.2020. Kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelmaluonnos oli nähtävillä ja kommentoitavissa myös Loviisan pääkirjastossa sekä asiakaspalvelutoimisto Lovinfossa.
- Järjestettiin yleisölle avoin Kulttuurikahvit-etätilaisuus (Teams) 8.12.2020.

Työryhmä sai Webropol-kyselyn ja etätilaisuuden avulla yhteensä 30 palautetta, joista 17 oli kirjallista. Lisäksi työryhmä pyysi ohjelmasta lausuntoja seuraavilta tahoilta helmi-maaliskuun 2021 aikana:

- vanhus- ja vammaisneuvosto
- nuorisovaltuusto
- hyvinvointilautakunta
- perusturvalautakunta
- kasvatus- ja sivistyslautakunta
- elinkeino- ja infrastruktuurilautakunta.

Työryhmä kävi kaikki evästyksen läpi ja tarkensi ohjelmaluonnosta näiden pohjalta. Tarkennettua ohjelmaluonnosta esiteltiin Kulttuurikahvit-etätilaisuudessa 7.4.2021. Kaupunginhallitus käsitteli luonnosta 24.5.2021 (§ 142). Tämän jälkeen työryhmä täydensi ohjelmaluonnosta tarkemmilla toimenpiteillä ja esitti ohjelmaa hyvinvointilautakunnan kautta luottamuselinten käsittelyyn.

Kulttuurin ja kulttuurimatkailun edistämishjelma on hyväksytty:

Loviisan kaupunginhallituksessa xx.xx.2021

Loviisan kaupunginvaltuusto xx.xx.2021

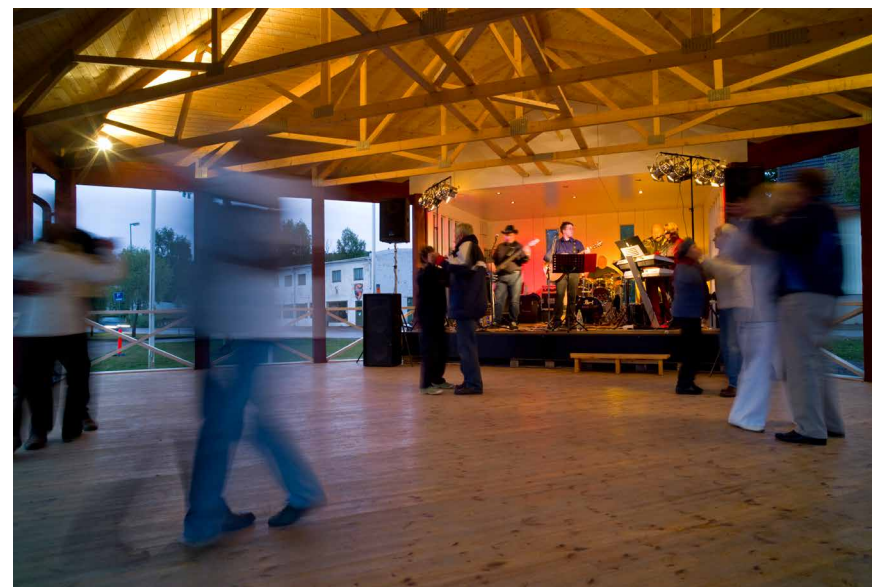
TAUSTAMATERIAALIT

- Loviisan kaupunkistrategia 2017–2022
- Loviisan kaupungin hyvinvointikertomus 2017–2020
- Loviisan kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017–2020
- Ihmisten saaristo – Saaristo- ja vesistöalueiden valtakunnallinen kehittämisohjelma vuosille 2020–2023 (Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2020:13)
- Itäisen Uudenmaan turvallisuussuunnitelma 2018–2021

LÄHTEET

- Finlex. 2019. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2019/20190166>
- Hallituksen esitys HE 195/2018 vp. 2018. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_195+2018.aspx
- Kauppa- ja teollisuusministeriö. 2006. Suomen matkailustrategia vuoteen 2020 & toimenpideohjelma vuosille 2007–2013. KTM Julkaisuja 21/2006.
- Kuntaliitto. 2019. Taide ja kulttuuri: Kuntien kulttuuritoiminta. <https://www.kuntaliitto.fi/opetus-ja-kulttuuri/kunnan-kulttuuritoiminta/kuntien-kulttuuritoiminta>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020. Kulttuuripolitiikan linjaukset ja kehittäminen. <https://minedu.fi/kulttuuri/linjaukset>
- Tieteen termipankki. 2020. Kirjallisuudentutkimus: kulttuuri. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Kirjallisuudentutkimus:kulttuuri>
- Visit Finland. 2021. Kulttuurimatkailun tuotesuosituksset. <https://www.businessfinland.fi/492aef/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2021/vf-kulttuurimatkailun-tuotesuosituksset-2021.pdf>

Lisätietoja antaa: sivistys- ja hyvinvointikeskuksen johtaja, www.loviisa.fi

Kuvat: Loviisan kaupunki | Kuvaajat: Creative Peak, Niclas Warius

***Historiallinen Loviisa
hurmaa elämyksillä ja
kulttuuritarjonnallaan.***